

Datum: 1 mei 2023
Aan: Het presidium (22 mei 2023)
Van: M. Huisman, griffier
Onderwerp: Proces van rekenkamercommissie naar rekenkamer

Uw presidium wordt voorgesteld:

- 1. de volgende uitgangspunten vast te stellen voor het instellen van een gemeentelijke rekenkamer Den Helder:**
 - a. de rekenkamer bestaat uit drie leden;**
 - b. de benoeming van de leden geschiedt op voordracht van een door de raad benoemde sollicitatiecommissie bestaande uit twee raadsleden.**
- 2. de in deze memo opgenomen bepalingen ter waarborg van onafhankelijk rekenkameronderzoek en het voorkomen van belangenverstrengeling in de vacaturetekst voor de te werven leden op te nemen;**
- 3. het raadsvoorstel 'Verordening gemeentelijke rekenkamer Den Helder 2023' ter vaststelling door te geleiden naar de raad (raadsvergadering 5 juni 2023).**

Aanleiding

Op 1 januari 2023 is de Wet versterking decentrale rekenkamers in werking getreden. Deze wet wijzigt onder andere de Gemeentewet. Met inwerkingtreding van deze wijzigingen is het na 1 januari 2023 verplicht om een onafhankelijke gemeentelijke rekenkamer in te stellen. Het instellen van een rekenkamercommissie is niet meer toegestaan. In de verordening mogen geen afwijkingen van de bepalingen in de Gemeentewet worden opgenomen. De wettelijke benoemingstermijn van de leden betreft bijvoorbeeld 6 jaar. Een gemeenschappelijke rekenkamer is nog mogelijk, maar alleen in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast zijn de bevoegdheden van de rekenkamer uitgebreid ten aanzien van privaatrechtelijke rechtspersonen, zoals NV's en BV's. Tevens kan de rekenkamer mededelingen met vertrouwelijke gegevens en bevindingen ter vertrouwelijke kennisgeving van de gemeenteraad verstrekken. Nieuw is ook dat het college van burgemeester en wethouders aan de raad jaarlijks een overzicht moet verstrekken van de aan college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. De VNG en de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies hebben een modelverordening voorbereid.

Uitgangspunten rekenkamer

Er geldt een overgangstermijn van een jaar. In het jaar 2023 mag onze huidige rekenkamercommissie Den Helder daarom in functie blijven, totdat de gemeenteraad de [huidige verordening](#) intrekt (vóór 1 januari 2024). U wordt voorgesteld een nieuwe verordening vast te stellen, onder intrekking van de huidige verordening. In de nieuwe verordening zijn een aantal uitgangspunten opgenomen.

a. De rekenkamer bestaat uit drie leden

Momenteel bestaat onze rekenkamercommissie uit drie leden. De Gemeentewet biedt ook de mogelijkheid van het instellen van een eenhoofdige rekenkamer (directeursmodel) in plaats van de collegiale rekenkamer/voorzittersmodel. Er bestaat echter geen aanleiding om van het huidige aantal leden af te wijken. De taken kunnen immers op gelijke wijze onder de leden worden verdeeld, zoals het coördineren van een onderzoek per jaar per lid. Tevens is gebleken dat dit een gebruikelijk aantal betreft bij gemeenten van vergelijkbare omvang.

b. Sollicitatiecommissie

Voorgesteld wordt de benoeming van de leden van de rekenkamer te laten geschieden op voordracht van een door de raad benoemde sollicitatiecommissie bestaande uit twee raadsleden. Deze werkwijze staat nu ook opgenomen in de huidige verordening. Deze werkwijze is succesvol gebleken en een gewaardeerde werkwijze.

Nieuwe verordening

De modelverordening is op 20 maart 2023 via een ledenbrief door de VNG aangeboden, met een implementatiehandleiding en toelichting. Gelet op de modelverordening is een nieuwe Verordening rekenkamer Den Helder 2023 opgesteld. De eerdergenoemde uitgangspunten zijn opgenomen in de bijgevoegde verordening. Een aantal zaken in de nieuwe verordening worden hieronder toegelicht:

- **Hoogte vergoeding leden rekenkamer**

Artikel 81k van de Gemeentewet luidt als volgt: *‘De leden van de rekenkamer ontvangen een bij verordening van de raad vastgestelde vergoeding voor hun werkzaamheden en een tegemoetkoming in de kosten.’*

In de modelverordening zijn de meest gebruikte praktijkvoorbeelden opgenomen: een vaste vergoeding per maand, een vaste vergoeding per vergadering en/of een variabele vergoeding per uur (vergoeding gerelateerd aan de daadwerkelijke inzet). De vaste vergoeding per maand wordt verstrekt als percentage van de vergoeding voor raadsleden of als bedrag per maand. In de huidige verordening is een vaste vergoeding per maand opgenomen, een jaarlijks geïndexeerd vast bedrag. Ter vergelijking is onderzocht wat vier van onze omringende gemeenten verstrekken aan de leden van rekenkamercommissies/rekenkamers. De hoogte van onze huidige vergoeding wijkt daarvan niet veel af: € 352,51 voor de leden en € 480,70 voor de voorzitter per maand, exclusief reiskosten. In de nieuwe verordening zijn deze bedragen opgenomen, waarbij is vermeld dat reiskosten afzonderlijk worden vergoed en dat de vergoedingen, genoemd in het tweede lid, inclusief overige (on)kosten zijn.

- **Monitoring aanbevelingen**

Niet alle voorstellen (meestal aanbevelingen genoemd) zijn voor wat de uitvoering betreft de verantwoordelijkheid van het college. Er zijn ook aanbevelingen die de raad zelf moet uitvoeren. Om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de status van alle aanbevelingen uit de rekenkamerrapporten, kan de raad ervoor kiezen om de griffie jaarlijks ook een overzicht op te laten stellen met de status van de aanbevelingen die aan de raad zijn gericht, door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd. Dit kan de raad helpen om een overzicht te behouden van de overgenomen aanbevelingen en de status hiervan. De griffie verstrekt de raad jaarlijks in het jaarverslag van de griffie een overzicht van de aan de raad gedane voorstellen van de rekenkamer welke door de raad zijn overgenomen en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd, vergezeld van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven.

Volgens artikel 185a van de Gemeentewet moet het college van burgemeester en wethouders jaarlijks aan de raad een overzicht sturen van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. Het college van burgemeester en wethouder doet in de paragraaf Bedrijfsvoering van de programmarekening jaarlijks verslag van de opvolging van de aanbevelingen.

- **Eenmalige herbenoeming**

Ingevolge artikel 81c, eerste lid, Gemeentewet benoemt de raad de leden van de rekenkamer voor de duur van zes jaar. Op grond van het vierde lid kan de raad een lid herbenoemen. Dit betreft een kanbepaling. Per specifieke situatie wordt bekeken of herbenoeming wenselijk is. In de verordening wordt bepaald dat herbenoeming kan, maar slechts eenmaal. Vaker is onwenselijk (frisse blik).

- **Klankbordgroep**

In de modelverordening staat een facultatieve bepaling opgenomen over het instellen van een klankbordgroep voor de rekenkamer bestaande uit enkele raadsleden. De raad is niet verplicht een dergelijke klankbordgroep in te stellen. U wordt voorgesteld deze bepaling niet op te nemen. Het is immers voor de rekenkamer ook mogelijk om, zonder een dergelijk groep, de raadsleden te raadplegen en te betrekken bij vragen over bijvoorbeeld budget.

- **Aanwijzing secretaris**

Ambtelijke ondersteuning van de rekenkamer die op de griffie werkt of gaat werken, wordt benoemd door de raad. Artikel 107^e, tweede lid, Gemeentewet stelt immers dat de raad de op de griffie werkzame ambtenaren benoemt.

- Inwerkingtreding nieuwe verordening

Het moment van inwerkingtreding van de nieuwe verordening kan gelijktijdig met het instellingsbesluit van de rekenkamer en de benoemingsbesluiten van de leden. Op dat moment vervalt de oude verordening. De inwerkingtreding van de verordening is dus niet kort op de vaststelling van de verordening. Door de inwerkingtreding uit te stellen kunnen, gelet op het vaststellingsbesluit, de leden voor de rekenkamer worden geworven. Op deze manier kunnen de sollicitanten kennisnemen van bijvoorbeeld de hoogte van de vergoeding van de kosten van de leden.

Tenslotte: werven leden rekenkamer

Gelet op de geest van de [huidige verordening](#) (benoemingstermijn van maximaal 6 jaar inclusief herbenoeming) is het advies om drie leden voor de rekenkamer te werven. Tevens hebben twee van de huidige leden van de rekenkamercommissie (waaronder de voorzitter) aangegeven niet in aanmerking te willen komen voor benoeming in de rekenkamer.

Lid RKC DH	Benoeming	Einde termijn
Mevr. S. Bremer-Dijkhuis	06-09-2017	06-09-2023
Dhr. M.E. van den Heuvel (voorzitter)	06-03-2018	06-03-2024
Dhr. G. Mos	24-06-2019	24-06-2025

Voorgesteld wordt, naast de verwijzing naar de eisen opgenomen in hoofdstuk IVa van de [Gemeentewet](#), de volgende bepalingen in de vacaturetekst op te nemen voor de waarborg van onafhankelijk rekenkameronderzoek en het voorkomen van belangenverstremgeling:

- het lidmaatschap is niet verenigbaar met een functie bij één van de verbonden partijen of door de gemeente Den Helder gesubsidieerde instellingen;
- sollicitanten hebben de laatste twee jaar geen deel uitgemaakt van het college van burgemeester en wethouders of de gemeenteraad van Den Helder of anderszins een politieke functie binnen de gemeente Den Helder uitgeoefend;
- sollicitanten zijn de laatste twee jaar niet als ambtenaar werkzaam geweest bij de gemeente Den Helder.

Het streven is dat de huidige rekenkamercommissie de lopende onderzoeken dit jaar afrondt.

Tot slot wordt voorgesteld om mw. Bremer-Dijkhuis, in afwijking van de huidige verordening, lid van de rekenkamercommissie te laten zijn tot het moment dat de nieuwe leden van de rekenkamer zijn geïnstalleerd (uiterlijk 1 januari 2024).

Schematisch

Bovenstaande stappen geven het volgende beeld:

